

SCI-CONF.COM.UA

PROGRESSIVE RESEARCH IN THE MODERN WORLD

**PROCEEDINGS OF III INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
DECEMBER 1-3, 2022**

**BOSTON
2022**

PROGRESSIVE RESEARCH IN THE MODERN WORLD

Proceedings of III International Scientific and Practical Conference

Boston, USA

1-3 December 2022

Boston, USA

2022

UDC 001.1

The 3rd International scientific and practical conference “Progressive research in the modern world” (December 1-3, 2022) BoScience Publisher, Boston, USA. 2022. 867 p.

ISBN 978-1-73981-125-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Progressive research in the modern world. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Boston, USA. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-progressive-research-in-the-modern-world-1-3-12-2022-boston-ssha-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: boston@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 BoScience Publisher ®

©2022 Authors of the articles

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

59. *Dvornik S. I., Oposhnyan S. I.* 407
ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА УЧАСНИКАМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ
60. *Браніцька Т. Р., Гудзовська Т. П.* 410
ЕТИКА ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ДИСТАНТНОГО СПІЛКУВАННЯ, ЯК СКЛАДОВА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
61. *Гасьмова Г.* 417
РЕКОНСТРУИРОВАНИЕ ЗНАНИЙ КАК ПУТЬ ИНТЕНСИФИКАЦИИ КАЧЕСТВЕННОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ-ПСИХОЛОГОВ
62. *Калашников Е. А.* 426
TINDER: НОВІ ПРАВИЛА ОНЛАЙН ЗНАЙОМСТВ
63. *Ловга З. М., Продан М. Ю.* 429
ОСОБЛИВОСТІ ЕТІОЛОГО-КЛІНІЧНИХ ФАКТОРІВ ПРИ ІСТЕРІЇ
64. *Міхальова О. М., Вертель А. В.* 437
ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ПЕРЕЖИТОГО ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ДЛЯ ОСОБИСТОСТІ ЖІНКИ
65. *Турніна О. Л., Дзюбенко А. М.* 443
ДІАГНОСТИКА ТА КОРЕКЦІЯ МАТЕРИНСЬКОЇ СФЕРИ У ВАГІТНИХ
66. *Федосова Л. О., Винокурова І. В.* 452
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЇ СЕКСУАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ У ЖІНОК
67. *Філоненко Л. А., Рябовол Т. А.* 461
ПСИХОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ПРОФІЛАКТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ ВІДХИЛЕНЬ У ПСИХІЧНО ТРАВМОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ
68. *Шопша О. Л., Ковальова О. О.* 473
ВПЛИВ АКЦЕНТУАЦІЙ ХАРАКТЕРУ НА ПРОЯВИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

ART

69. *Piatnytska I.* 483
REFLECTION OF LEXICAL SEMANTICS OF BAROQUE MODELS IN UKRAINIAN MUSICAL CULTURE
70. *Гветадзе А. Г., Паилодзе Н. О.* 489
ЗАРОЖДЕНИЕ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА И АРХИТЕКТУРЫ
71. *Паньок Т. В., Молчанова М. А.* 495
ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО У КОНТЕКСТІ ЕСКАЛАЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО У КОНТЕКСТІ ЕСКАЛАЦІЇ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Паньок Тетяна Володимирівна

канд. мистецтвознавства,
доктор педагогічних наук, професор

Молчанова Марія Анатоліївна

магістр

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

Анотація: в даній статті розглядається вплив війни на сучасне образотворче мистецтво України. Обговорюється місце українського мистецтва в контексті історичного розвитку суспільства. Висвітлюються сучасні мотиви, сюжети, актуальні тенденції в мистецькому процесі воєнного часу.

Ключові слова: образотворче мистецтво, рефлексія, війна, художник, культура.

Актуальність теми дослідження. Образотворче мистецтво займає важливе місце в культурному поступі суспільств, бо відображає та документує історичні події, сучасником якого є художник. Мистецтво під час війни пронизане потрясіннями, задокументованими гострими враженнями. Це площина для вираження болю, втрати, виплеску негативу і його естетичного оформлення. Впливу мистецтва на різні сфери життя під час воєнних дій є широким полем для наукових праць різних фахівців. Зокрема цю тему досліджувати С. Кот, А. Мазурицький, В. Солошенко, Т. Прокопович, Т. Себта, П. Кеннеді Грімстед та інші.

За час незалежності України виникла достатня кількість нових публікацій що розкривають сучасний творчий доробок України. Це теоретичні праці А. Аветова, А. Алтухової, Л. Бондар, Л. Бурковської, О. Геращенко, О. Гладун, Т. Паньок, Я. Шумської, Д. Чауса, О. Чепелик тощо. Серед багатьох публікацій

щодо розвитку мистецтва на тлі кризи війни України з Росією вирізняються своєю актуальністю публікації Т. Прокопович і Т. Галькун [4].

Метою даної статті є аналіз впливу мистецьких процесів в Україні на суспільство під час російської військової агресії.

Виклад основного матеріалу. Війна – це завжди руйнування, насильство, знищення пам'яток, музеїв, спотворення духовних і культурних цінностей. Воєнні події впливають на всі сфери сучасного життя, невідворотно запускаючи процес трансформацій у глобальному культурному, політичному та економічному полі.

Протягом століть культура України виборювала місце на тлі тоталітаризму, знищення, поневолення та переслідувань. Як зазначає Т. Паньок, попри важкі лихоліття у ХХ століття були створені й здійснені принципово нові умови для розвитку української національної художньої думки та нового сприйняття мистецтва. ХХ століття відзначалося сміливими експериментами, авангардними пошуками, які ґрунтувалися на національній ідеї, але, разом із тим, усі процеси розвивалися в річищі загальноєвропейського культурно-мистецького контексту. Український художньо-мистецький простір убирав різні тенденції, традиції, новації, виробляючи свій власний шлях виховання художника [3, с. 113; 440].

Радянська влада не могла допустити неконтрольованої творчості, захоплення українізацією, що так активно просувалася на теренах радянської України. Для того щоб українське мистецтво не мало під собою міцного ґрунту, із середини 30-х років сталінське керівництво почало репресії проти інтелігенції, мистецьких діячів, які спрямовували свою діяльність на творення національно-культурних цінностей. Упродовж ХХ століття в різні роки українськи митці зазнавали репресій – М. Бойчук та його послідовники В. Седляр, І. Падалка, К. Гвоздик ін., О. Максимович, А. Горська, С. Шабатура та низка інших. Росія забороняла упродовж століть писати і друкувати українською мовою, викрадала наш культурний спадок – усе це було направлене на знищення культурного коду українців [6].

Сьогодні коли ескалація російської агресії проти України добігла свого жахливого апогею, ми можемо казати про звільнення від культурних штампів «старшого брата», ми виборюємо право на свободу, на звільнення від російської колонізації. Як правильно зазначають Т. Прокопович та Т. Галькун через живопис сучасні художники виплескують на полотна свій тригер, визначаючи при цьому власні живописні полотна як поле бою, на якому вони чинять свій супротив реаліям війни. Адже через мистецтво, а особливо живопис, можна досягти катарсису, візуально достукатися до найглибших емоцій людини [4, с. 100].

Образотворче мистецтво стає способом швидкого реагування на події воєнного часу, стає простором для рефлексії та своєрідної терапії для глядачів, для віддзеркалення переживань, кризових явищ життя тощо. За словами Влади Ралко, української сучасної художниці: «Якщо в мирному житті твердження про те, що кожен наш крок є питанням життя і смерті і це могло здаватися перебільшенням, то наразі це очевидна реальність» [6].

По всьому світу велика кількість приватних галерей, арт-просторів, резиденцій, фондів готові підтримати українських творчих діячів, виносячи на міжнародний рівень важливість голосу українського мистецтва, даючи змогу донести роботами творців ті гострі теми, відчуття, які складно описати словами.

Багато відомих художників звертається у своїй творчості до українських мотивів, зокрема використовує кольори українського прапора – жовтий і блакитний, що стали певним символом стійкості та підтримки, активним відголосом на війну в міжнаціональному середовищі.

Сполучення чорного і червоного кольору в картинах українських художників це не тільки данина воїнам УПА, які боролися за незалежність України. Перш за все, це символ української землі і пролитої за неї крові захисників. Тож художники все частіше використовують ці кольори для підкреслення емоційного навантаження робіт, роблячи їх драматичними, зокрема в живописі, графіці, інсталяціях.

Нерідко, сюжети, до яких звертаються сучасні художники відтворюють руйнування українських міст та сіл, портрети постраждалих у війні людей, наших захисників, волонтерів тощо. Як приклад можна навести портрет пораненої мешканки Чугуєва Олени Курило, що був проданий на американському аукціоні [9]. Кошти з аукціону пішли на фінансування потреб армії. Ця акція якнайкраще ілюструє тісний зв'язок мистецтва та волонтерської діяльності, тим як мистецтво може допомагати цілям обороноздатності, поставленим країною у воєнний час.

Часто можна помітити в картинах українських художників рефлексію на тему жертви, незахищеності перед невідомістю, що виражається в образах жінок, дітей, тварин. Митці часто фіксують власний пережитий досвід, що може бути травматичним, відображаючи ставлення до різних подій. Втрата дому, пошук нового сенсу життя, тема вимушеної подорожі з метою отримати захист є актуальними для живопису, графіки, скульптури. Інколи для кращого розкриття даних тем художники роблять графічні чи живописні серії, працюють з щоденниками – ілюстраціями,.

Митці одними з перших відгукуються на трагічні події. Так, коли у ніч проти 7 травня окупанти ракетою знищили Національний літературно-меморіальний музей Григорія Сковороди, що розташований у садибі Ковалинських (сел. Сковородинівка в Харківській області) студенти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди одразу відгукнулися у своїх творчих роботах на цю подію. У наслідок відбулася виставка-акція на підтримку Музею Г. Сковороди, культового місця українських та закордонних науковців, літераторів, філософів та усіх небайдужих творчості Г. Сковороди.

Сьогодні в мистецтві існує як агресія, невизначеність і тривожність, так і життєствердуючі мотиви, бо мистецтво має терапевтичний ефект, допомагаючи пережити біль, яку приносить війна. За допомогою образотворчого мистецтва відбувається своєрідний терапевтичний акт перетворення факту руйнування, небезпеки в плідне русло. Яскравий приклад

мистецька акція «Петриківські капсули часу» – розпис з українськими мотивами на знешкоджених снарядах, виконані студентами ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Подібні снаряди можна побачити не тільки в Харкові чи області, а й по багатьом містам і областям України.

Світова мистецька спільнота активно звертається до теми війни, привертаючи увагу до образів спустошення та руйнації. Зокрема, такі митці, як Марина Абрамович, Олафур Еліассон, JR, Дем'єн Герст, Борис Михайлов, Такасі Муракамі нагадують мовою мистецтва про ескалацію російської агресії проти України [1]. Яскравий приклад – український павільйон на Венеціанському бієнале 2022 року.

У такі важкі для країни часи важливо транслювати свою культуру. Адже Росія намагається знищити українську культуру та історію, стерти нашу ідентичність. Тому присутність України на Венеціанському бієнале – це можливість показати нашу унікальність і вчергове заявити про себе світові. Історично Венеціанське бієнале залишається місцем зустрічі між народами через мистецтво та культуру і засуджує тих, хто насильно перешкоджає діалогу в знак миру [8].

В умовах війни існує тенденція до швидкого реагування, яке зумовлює й виникнення нових актуальних творчих тенденцій: швидкий живопис, постери та плакати з актуальними висловлюваннями, діджитал-арт, мурали на військову тематику тощо. Швидке і виразне малювання з мінімумом кольорів є одним з найважливіших з усіх напрямків живопису у воєнний час [5]. Графіка здебільшого є спрощеною, умовною, з використанням яскравих контрастів, що побудована на швидких образах.

Фотографічність та реалізм в образотворчому мистецтві відходить на другий бік, висуваючи вперед внутрішнє ставлення до реальності. Натомість у творах митців багато спрощення, абстракції, експресивності та лаконічності, навіть критичної відвертості. Широкого поширення набувають переосмислення старих творів та адаптація їх до сучасних умов, таких як зображення Богоматері, плакати часів Другої світової війни, зображення на історичну

українську тематику тощо.

Висновки. Отже образотворчого мистецтва стає способом швидкого реагування на події воєнного часу, простором для рефлексії та терапії, місцем де можна поділитися емоціями, почуттями, досвідом.

Українські художники мають підтримку по усьому світу, а всесвітньо відомі митці активно працюють з темою війни в Україні, поширюючи їх на світовому рівні. Художник у кризові часи – це та особистість, яка здатна зібрати до купи зруйновані зв'язки чи перетворити їх на новий наратив. А образотворче мистецтво перетворює травматичний досвід в плідне русло для його майбутнього осмислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Геращенко О. (Не) Свідоме мистецтво. Художні рефлексії. Україна після 2013. Основи. 2022 р. 256 с.
2. Паньок Т. Історія вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у роки Другої світової війни. *Педагогіка та психологія* : зб. наук. праць / за заг. ред. Академіка І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. Х. : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2015. Вип. 47. С. 278–289.
3. Паньок Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у ХХ столітті. Х. : Оперативна поліграфія ФОБ Здоровий Я. А., 2016. 626 с.
4. Портрет пораненої у Чугуєві українки Олени Курило. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/dvcwx>
5. Прокопович Т. А., Галькун Т. Д. Живопис в умовах воєнного часу. Як змінилося мистецтво під час війни – колористика, тенденції, сюжет. *Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. С. 99-102. Режим доступу до ресурсу : <http://surl.li/dvbzt>.
6. Солошенко В. В. Захист культурних цінностей у період війн і збройних конфліктів. *Проблеми всесвітньої історії*. 2018. № 2(6) С. 187-204.

7. Щербенко Арт Центр Іviv diary. чи зручно знати? Розмова між мисткинею Владою Ралко та дослідницею Міленою Хомченко. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу : <http://surl.li/dvbzy>.

8. Бенксі і графіті в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/dvbzz>

9. Голос українських митців на Венеційській бієнале 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/dvbwi>